

nijak zkrácena. Škoda banky záležela jen v pozbytí směnečných práv proti Bohumilu a Emilii M-ových, jen o tyto vylákáním směnky banku připravit mohlo býti a bylo úmyslem stěžovatelovým. Tato směneční práva proti akceptentům směnky nelze však přirozeně ceniti celým směnečným obnosem s dalším příslušenstvím. Cena těchto práv bude se řídit zejména jistotou, jakou poskytuje majiteli směnky majetek osobního i směnečného dlužníka, o němž rozsudek sám zjišťuje, že měl v době vylákání směnky nemovitosti, které by asi ku krytí pohledávky banky byly stačily. Jestliže za těchto okolností skutečně lze mluvit o pachatelem zamýšlené a podvodem skutečně způsobené škodě 2.000 Kč převyšující, jest alespoň pochybné. Poukazuje-li rozsudek na to, že odstoupená pohledávka nyní žádné ceny nemá, mohla by tato okolnost pro úmysl pachatelův a výši podvodem skutečně způsobené škody přijíti v úvahu jen tenkrát, kdyby pachatel již v době vylákání své směnky byl čítil s tím, že se svého ostatního majetku vzdá a tím pohledávku svou učiní bezcennou. Proto jeví se rozsudek v rozsahu v návrhu vytknutém právně pochybeným. Bylo jej tudíž v zmíněném rozsahu jako zmatečný zrušiti, a za předpokladů Šu 288 čís. 3 tr. ř. věc v objemu zrušení vrátiti do první stolice k novému projednání a rozsouzení.

Čís. 1644.

Služební povinnost vojínova počíná teprve dnem zařazení.

Skutková podstata Šu 222 tr. zák. předpokládá intelektuální působení na brance, by se dopustili určitých konkrétních činů trestných.

Souběh zákona na ochranu republiky (§ 15 čís. 3) s trestním zákonem (§ 305).

Obžaloba není vyřízena (§ 281 čís. 7 tr. ř.), sprostil-li nalézací soud obžalovaného z obžaloby, aniž se zabýval otázkou, není-li ve skutečnostech žalobních, ať původně již v obžalobě obsažených nebo teprve při hlavním přelíčení se vyskytnuvších, skutková podstata jiného trestného činu, než na který kladla důraz obžaloba.

(Rozh. ze dne 26. května 1924, Kr II 81/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 8. ledna 1923, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle Šu 222 tr. zák.

Naproti tomu vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství, rozsudek ve výroku, sprostňujícím obžalovaného z obžaloby pro zločin podle §§ 9 a 67 tr. zák., a podle Šu 290 tr. ř. z moci úřední též ve výroku, odsuzujícím obžalovaného pro zločin podle Šu 222 tr. zák. zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvod y:

Zmatečná stížnost obžalovaného spatřuje důvod zmatečnosti podle Šu 281 čís. 5 tr. ř. v tom, že prý nalézací soud nezjistil vůle stěžovate-

lovy k podněcování nebo svádění — že rozsudek neuvádí důvodu, z jakého má nalézací soud okolnost vybízení, podněcování a svádění za prokázanu — a nepřihlíží k zodpovídání se stěžovatele, že posluchačům řekl, by se jako vojáci neukvapovali střílet, když nedostanou příkaz, poněvadž někteří střílejí i bez příkazu. Stížnost není v právu. Neboť nalézací soud, opíraje svůj výrok o doznání obžalovaného a zápisy, které mu byly odebrány, uvádí, že stěžovatel dle svého doznání k nováčkům mluvil o roztržce, máje na mysli hladové demonstrace dělnictva, v kterémžto případě okresní politická správa zpravidla povolává vojsko, by učinilo pořádek, a vyslovil se k odvedencům, by jako vojáci v takovém případě nepoužili zbraně proti dělnictvu. Uvádí dále, že to znamená tolik, aby odvedenci odepřeli poslušnost svým představeným, a tím porušili své vojenské povinnosti, ke kterým se přísežně byli zavázali. Tím dává zároveň dosti zřejmě na jevo, že neuvěřil zodpovídání se stěžovatele, že výrokem svým chtěl říci — nikoliv že řekl, jak stížnost tvrdí v rozporu s obsahem protokolu o hlavním přeličení, pro nejvyšší soud směrodatným — by vojáci neukvapovali se střílet, když nedostanou příkaz, poněvadž někteří střílejí bez příkazu. Není tu tedy vytýkané neúplnosti rozsudku. Nebylo také na soudě, by ještě zvlášť odůvodnil své přesvědčení v tom směru, tím méně, když výklad, který snaží se stěžovatel dáti svému výroku, nedošel v něm vůbec výrazu a jest jen zřejmou, lichou výmluvou. Zcela přirozený a nenucený výklad stěžovatelových slov vede k závěru, že stěžovatel snažil se závadným výrokem posluchače vybízeti, podněcovati a svést, by jako vojáci při roztržce nepoužili zbraně proti dělnictvu, i kdyby dostali příkaz k tomu. Právem proto rozsudek ve výroku vyslovuje, že stěžovatel hleděl nováčky vybízeti, podněcovati a svést k porušení vojenské poslušnosti, tedy alespoň ke zločinu podle §u 149 v o. j. t. r. z á k. Vzhledem k tomu nemůže býti řeči o tom, že rozsudek v naznačených směrech ničeho nezjišťuje, pokud se týče že neobsahuje důvodů. Tím odpadá i nutnost, zvláště vyvracetí výtky činěné s hlediska zmatku podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., že rozsudek, nezjistiv příslušných náležitostí skutkové podstaty, nesprávně použil trestního zákona. Také poslední výtka, že prý tu není skutkové podstaty zločinu podle §u 222 tr. zák. proto, že případ (patrně výrok), ke kterému stěžovatel se doznal, spadá pod ustanovení §u 158 a), b) voj. tr. zák. a §u 11:66 služebního řádu, není opodstatněna. Citovaná ustanovení uvádějí jen podmínky, za kterých voják má právo poslušnost odepřít. Že stěžovatel zamýšlel svým výrokem upozorniti nováčky na toto právo, při hlavním přeličení sám netvrdil, a soud toho také nezjišťuje, takže stížnost, nevycházejíc ze skutkového děje soudem zjištěného, musí zůstatí podle §§ů 258 a 288 čís. 3 tr. ř. bez povšimnutí. Jest tedy ve všech směrech bezdůvodnou.

Než rozsudek jest v neprospěch stěžovatele zmatečným ve smyslu §u 281 čís. 10 tr. ř., čehož ovšem stížnost neuplatňuje. Skutková podstata §u 222 tr. zák. předpokládá, by pachatel sváděl vojáka, který má služební povinnost a který přísežně se zavázal, tuto povinnost plniti. O tom při nezařazeném branci, nepodléhajícím vojenskému trestnímu zákonu, nemůže býti řeči. Neboť služební povinnost, druhá to

část branné povinnosti (§ 2 odstavec třetí bran. zák.) počíná podle §§ 14 odstavec druhý a 15 bran. zák. (viz také §§ 71 a 72 odstavec první nař. ze dne 28. července 1921, čís. 269 sb. z. a n.) teprve dnem zařazení. Jak z důvodu rozsudku vysvítá, šlo podle doznání obžalovaných o brance, kteří za nedlouho měli nastoupiti vojenskou službu, tedy odvedence dosud nezaraďené. Mimo to nalézací soud přehlíží, že nelze považovati jednání obžalovaného za intelektuální působení na brance, by se dopustili určitých konkrétních činů trestných, jak toho vyžaduje § 222 tr. zák. Ze zjištěného děje je vidno, že obžalovaný nevybízel a nepodněcoval k určitým konkrétním činům trestným, nýbrž dal jen všeobecné theoretické a abstraktní podněty k činům nemravným a v zákonech zapovězeným. Výzva k brancům byla jen podmíněna: směřovala k činům v zákonech zapovězeným jen pro neurčitý případ budoucí. Takové podmíněné podněcování spadá však v obor ustanovení § 305 tr. zák., nyní § 15 čís. 3 zák. na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. Bylo sice způsobitelným, zvíklati brance v jich loyálním smýšlení a v jich mravních nebo právních názorech o nedovolenosti dotyčných činů, nelze však mluvit o tom, že stěžovatel snažil se přivoditi výrokem svým individuálně určité trestné jednání branců. Bylo tedy podřazením stěžovatelova činu pod skutkovou podstatu zločinu podle § 222 tr. zák. nesprávně použito zákona trestního v neprospěch obžalovaného, takže bylo ve smyslu § 290 tr. ř. rozsudek v této části zrušiti, při čemž se připomíná, že stěžovatelův čin dlužno i po účinnosti zákona na ochranu republiky, zrušujícího paragrafem 41 čís. 3 první větu § 305 tr. zák., podřaditi ve smyslu článku IV. a IX. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu pod skutkovou podstatu přečinu podle § 305 tr. zák., ježto podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, veřejné (v tomto případě ve shromáždění spáchané) podněcování ke zločinu vojenskému zakládá skutkovou podstatu zločinu, dosavadní ustanovení jest tedy mírnějším.

Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká s hlediska zmatku dle § 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., že rozsudek nevyslovuje se o tom, zda považuje za prokázáno, že obžalovaný V. řečnil — což při hlavním přeličení také až na nepatrnou odchylku doznal — by nováčci, až nastoupí vojenskou službu, založili si seznam, kolik jest v kasárnách světlic, kolik v každé komunistů, kolik jest důstojníků, legionářů a nelegionářů, ačkoliv výrok ten zakládá skutkovou podstatu zločinu podle § 9 tr. zák. a druhého odstavce § 67 tr. zák. Nelze prý pochybovati o tom, že tu šlo o vyzvídání politického smýšlení vojáků a důstojníků a o přesnou informaci o politickém složení jednotlivých posádek pro případ vnitřních nepokojů, by útoky byly patrně v první řadě podniknuty v místech, kde zjištěny byly posádky smýšlení více podvratného. Proto prý ve výroku stěžovatelovu spočívá svádění k jinakým podniknutím, jimiž se zamýšlí čsl. armádě způsobiti škoda. Pokud stížnost tím uplatňuje neúplnost rozsudku po stránce skutkové, není odůvodněna, neboť přehlíží, že nalézací soud bere závadný výrok za podklad svého rozhodnutí. Nalézací soud v rozsudkových důvodech výslovně cituje doznání obžalovaného, že výrok ten učinil a prohlašuje, že vzhledem k jinak negativnímu výsledku průvodního řízení musel se při rozhodování

o vině spokojiti s výpovědí obžalovaných a zápisy, které jim byly odebrány. Z toho a z dalších vývodů rozsudečných plyne, že soud měl za prokázány výroky, k nimž se obžalovaný přiznal. Vysvítá to z odůvodnění výroku, osvobozujícího V-ého, které buduje nejen na tom, že obžalovaný popřel, že nováčky sváděl k vyzvídání vojenských příprav, nýbrž zejména na tom, že data (nováčky) sebraná neměla býti sdělena cizímu státu. Naproti tomu dlužno přisvědčiti zmateční stížnosti, pokud, dovolávajíc se zmatku dle Šu 281 čís. 9 a) správně čís. 7 tr. ř., vytýká, že se nalézací soud nezabýval otázkou, zda netvoří závadný výrok skutkovou podstatu jiného trestného činu, spáchaného pokusem svádění k jiným podniknutím, jimiž se zamýšlí čsl. armádě, tedy obraně republiky způsobiti škoda, a že tudíž nalézací soud nevyřídil obžaloby. Předsláno budiž, že bylo na soudu, obíratí se i touto otázkou, byť i obžalobce se svého právního stanoviska jako závadné s hlediska Šu 9, 67 tr. zák. výslovně vytknul jen určité části řeči obžalovaného. Předmětem obžaloby byla celá řeč obžalovaného, tedy i onen závadný výrok. Vysvítá to jasně z okolnosti, že výrok byl doslova pojat do spisu obžalovacího. Výrok obžalovací a důvody spisu obžalovacího jest posuzovati jako jednotný celek. Kládli-li obžalobce se svého právního stanoviska důraz jen na jednotlivé stránky děje, není tím podle §§ů 262, 267 tr. ř. nalézací soud vázán, pokládá-li jiné stránky děje se svého právního stanoviska za závažné. Bylo tedy povinností soudu, jenž co do otázky, zda nějaký nebo jaký čin trestný sluší spatřovati ve skutečnostech žalobních, ať původně již v obžalobě obsažených, nebo teprve při hlavním přelíčení se vyskytnuvších, nikterak není vázán právním názorem obžalobcovým, aby, zjistil-li, že data nováčky sebraná neměla býti sdělena cizímu státu, totiž sovětskému Rusku, a vyloučil-li proto použití §§ů 9, 67 tr. zák., zkoumal, nezakládá-li dotýčný výrok po případě skutkovou podstatu zločinu podle Šu 9 tr. zák. a podle druhého odstavce Šu 67 tr. zák. nebo přečinu podle Šu 305 tr. zák., nebo jiného trestného činu. Bylo proto zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti, napadený rozsudek ve výroku, sprošťujícím obžalovaného Josefa V-ého z obžaloby pro zločin podle §§ů 9 a 67 tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvisejících jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení opětně projednal a rozhodl.

Čís. 1645.

Skutková podstata zločinu podvodu podle první věty Šu 201 a) (200) tr. zák. předpokládá, že jde o listinu p r a v o u, nikoliv však, že jde o listinu ve smyslu příslušných ustanovení občanského práva také p l a t n o u; nesejde ani na tom, zda vyhovuje listina veškerým požadavkům, jež pro listiny jako prostředky průvodní stanoveny jsou předpisy civilního řádu soudního.

(Rozh. ze dne 26. května 1924, Kr II 169/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu